Рәссам П. ШАНДИН

– Дивар гәзетиндә директор тәнгид олунуб, бәс муавин нә үчүн өзүндән чыхыр ?
—Ерини ширин салмаг үчүн.

КИРПИ

№ 16 (100) „КОММУНИСТ" гәзетинин нәшри. 5 ИЛДИР ЧЫХЫР, гиймәти 1 м. 60 гәп. БАКЫ. АВГУСТ 1956

ӘБҮЛФӘЗ ӘЛИ ОҒЛУ САДЫГОВ
(Әвәз Садыг)

АЗӘРБАЙЧАН КОММУНИСТ ПАРТИЯСЫНЫН МӘРКӘЗИ КОМИТӘСИНДӘН, АЗӘРБАЙЧАН ССР НАЗИРЛӘР СОВЕТИНДӘН ВӘ АЗӘРБАЙЧАН ССР АЛИ СОВЕТИНИН РӘЯСӘТ ҺЕЙ'ӘТИНДӘН

Азәрбайчан Коммунист партиясынын Мәркәзи Комитәси, Азәрбайчан ССР Назирләр Совети вә Азәрбайчан ССР Али Советинин Рәясәт һей'әти дәрин һүзнлә билдирирләр ки, Азәрбайчан КП МК үзвлүйүнә намизәд, Бакы шәһәр зәһмәткеш депутатлары Советинин депутаты, Азәрбайчан Совет Язычылары Иттифагы идарә һей'әтинин үзвү, сатирик «Кирпи» журналынын редактору язычы ӘВӘЗ САДЫГ (Әбүлфәз Әли оғлу Садыгов) 1956-чы ил августун 28-дә Бакы шәһәриндә вахтсыз вәфат этмишдир.

ӘБҮЛФӘЗ ӘЛИ ОҒЛУ САДЫГОВ (ӘВӘЗ САДЫГ)

Амансыз өлүм әзиз достумуз вә йолдашымыз, партиянын сәдагәтли оғлу, истe'дадлы язычы Әбүлфәз Әли оғлу Садыгов (Әвәз Садыг) йолдашы сырамыздан гопарды. Әвәз Садыг йолдаш август айынын 28-дә Бакыда гәфләтән вәфат этди.

Әвәз Садыг 1898-чи илдә Ордубад шәһәриндә анадан олмушдур. О, кәнч яшларындан ичтимаи фәалиййәтә башламыш, бир мүәллим вә мәтбуат ишчиси кими халгын мәһәббәтини газанмышдыр. Әвәз Садыг 1926-чы илдә Бакыя кәләрәк о заман нәшр олунан «Маариф вә мәдәнийәт» журналынын мәс'ул катиби вәзифәсиндә сәмәрәли чалышмыш, эйни заманда «Шәрг гадыны» журналында, «Әдәбийят гәзетиндә» әмәкдашлыг этмишдир.

Әвәз Садыг журналистлик фәалиййәтилә янашы, бир язычы кими дә инкишаф эдәрәк, сосялизм гуручулуғуну тәрәннүм эдән бир чох очеркләр, һекайәләр, повестләр язмыш, Азәрбайчан совет әдәбийятынын идея вә бәдии йүксәлиши уғрунда йорулмадан чалышмышдыр. Әвәз Садыг «Бәсти», «Гәһрәман», «Сабаһы яраданлар», «Минкәчевир», «Зәргәләм» вә с. әсәрләрин мүәллифидир. О, Лермонтов, Толстой, Эмил Золя, Лопе де-Вега, Эсхил вә башга рус вә дүня классик язычыларынын бир сыра әсәрләрини Азәрбайчан дилинә тәрчүмә этмишдир. Әвәз Садыгын бир чох әсәрләри рус дилиндә нәшр эдилмишдир.

Бөйүк Вәтән мүһарибәсинин илк күнләриндән Әвәз Садыг фашист ишғалчылара гаршы мүбаризәдә Совет Ордусу сыраларында вәтәнпәрвәр бир язычы вә журналист кими фәал иштирак этмишдир.

Әвәз Садыг Совет Иттифагы Коммунист партиясынын сыраларында мүбариз бир дөйүшчү кими ахыра гәдәр сәдагәтлә чалышмышдыр.

Азәрбайчан КП XX вә XXI гурултайларында Әвәз Садыг Азәрбайчан КП Мәркәзи Комитәсинин үзвлүйүнә намизәд сечилмишдир. О, Бакы шәһәр Советинин депутаты вә Азәрбайчан Совет Язычылары Иттифагы идарә һей'әтинин үзвү иди.

Әвәз Садыг 1952-чи илдән нәшрә башламыш «Кирпи» журналынын редактору вәзифәсиндә чалышараг, журналын мүбариз бир идея силаһы олмасы үчүн вар гүввәсини сәрф этмишдир. «Кирпи» журналында ишләдийи мүддәтдә Әвәз Садыг бир сыра кәскин, принсипиал фел'етонлар язмышдыр. Онун фел'етонларынын бир чоху «Правда» гәзетиндә вә башга мәркәзи мәтбуатда дәрч олунмушдур.

Республика ичтимаиййәти, ишдә вә ярадычылыгда ардычыл вә мүбариз бир коммунист олан Әвәз Садыг йолдашы чох чалышган вә зәһмәткеш бир инсан, тәвазө'кар, сәмими, гайғыкеш бир йолдаш кими таныйыр вә севирди.

Әвәз Садыгын вахтсыз өлүмү Азәрбайчан совет әдәбийяты вә мәтбуаты үчүн бөйүк бир иткидир.

Әвәз Садыгын әзиз хатирәси Азәрбайчан халгынын гәлбиндә һәмишә яшаячагдыр.

И. К. Абдуллаев, Т. Ә. Аллаһвердиев, П. А. Арушанов, А. С. Байрамов, А. М. Гусков, М. Ә. Ибраһимов, М. Ә. Искәндәров, И. Д. Мустафаев, С. Һ. Рәһимов, Һ. Ш. Әфәндиев, Д. Н. Яковлев, Ч. М. Магомаев, Һ. И. Султанова, Н. В. Сааков, Абдулла Шаиг, К. Б. Антелепян, Л. М. Әһмәдов, А. Д. Ахундов, Х. Һ. Вәзиров, Әли Вәлиев, М. С. Искәндәров, Н. Ә. Имангулиев, М. Г. Гурбанов, А. М. Малютин, Меһди Һүсейн, Мәммәд Ариф, Мәммәд Раһим, Сүлейман Рәһимов, Рәсул Рза, Сабит Рәһман, Сүлейман Рүстәм, А. З. Тарвердиев.

БАКЫ, «КИРПИ» ЖУРНАЛЫ РЕДАКСИЯСЫНА

Истe'дадлы фел'етонлары «Правда» гәзетинин сәһифәләриндә дәфәләрлә дәрч олунмуш талантлы Азәрбайчан сатирики **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вәфаты мүнасибәтилә дәриндән кәдәрләндийимизи билдиририк.

«ПРАВДА» гәзетинин редаксия һей'әти.

Һамымыз үчүн әзиз олан **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вахтсыз вәфаты мүнасибәтилә дәриндән кәдәрләнирик. Азәрбайчан вә бүтүн совет сатирик әдәбийяты онун шәхсиндә көркәмли язычыны, йорулмаз тәшкилатчыны итирмишдир. **«КИРПИ»** журналынын коллективинә дәрин һүзнлә башсағлығы веририк.

«КРОКОДИЛ» журналынын редаксия һей'әти.

Әзиз достумуз **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вахтсыз вәфаты мүнасибәтилә онун аиләсинә бизим сәмими башсағлығымызы билдирмәнизи хаһиш эдирик.

ШВЕТСОВ, КОСТЮКОВ.
Москва, **«КРОКОДИЛ»**.

АЗӘРБАЙЧАН СОВЕТ ЯЗЫЧЫЛАРЫ ИТТИФАГЫНА

ССРИ Язычылары Иттифагынын катиблийи Азәрбайчанын көркәмли коммунист язычысы, сатирик «Кирпи» журналынын редактору **ӘВӘЗ САДЫГ** йолдашын вәфаты мүнасибәтилә дәриндән кәдәрләнир вә мәрһумун аиләсинә башсағлығы верир.

Сурков, Симонов, Ажаев, Марков, Тихонов, Бажан, Леонов, Федин.

Әзиз, севимли вә унудулмаз **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вәфаты мүнасибәтилә дәрин кәдәрими билдирирәм. Онун аиләсинә һүзнлә башсағлығы верирәм.

Рәссам Константин ЕЛИСЕЕВ.
Москва.

Азәрбайчан Совет Язычылары Иттифагынын Рәясәт Һей'әти язычы **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вәфаты мүнасибәтилә мәрһумун аиләсинә дәрин һүзнлә башсағлығы верир.

БАКЫ, «КИРПИ» ЖУРНАЛЫНЫН РЕДАКСИЯСЫНА

Нахчыван МССР Али Советинин Рәясәт Һей'әти, Азәрбайчан КП Нахчыван вилайәт комитәси вә Нахчыван МССР Назирләр Совети «Кирпи» журналынын редактору язычы **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вахтсыз вәфаты мүнасибәтилә мәрһумун аиләсинә дәрин һүзнлә башсағлығы верирләр.

Нахчыван МССР Али Советинин Рәясәт Һей'әти, Азәрбайчан КП Нахчыван вилайәт комитәси, Нахчыван МССР Назирләр Совети.

ӘВӘЗ САДЫГ йолдашын вәфаты мүнасибәтилә дәриндән кәдәрләнир, «Кирпи» журналынын коллективинә вә мәрһумун аиләсинә башсағлығы веририк.

«ПЕРЕТС» журналы.
Киев.

Истe'дадлы язычы, фәал ичтимаи хадим **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вәфаты мүнасибәтилә биз дә сизинлә бирликдә кәдәрләнир вә мәрһумун аиләсинә башсағлығы веририк.

«ВОЖИК» журналынын әмәкдашлары.
Минск.

Язычы, ичтимаи хадим, һамымызын досту, Азәрбайчан сатирик журналынын ләягәтли редактору, коммунизм уғрунда мүбариз **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вәфаты мүнасибәтилә дәриндән кәдәрләнирик. Онун хатирәси йолдашларынын гәлбиндән узун заман силинмәйәчәкдир.

«НИАНКИ» журналынын әмәкдашлары.
Тбилиси.

ӘВӘЗ САДЫГЫН вәфаты мүнасибәтилә «Кирпи» редаксиясынын әмәкдашларына вә мәрһумун аиләсинә дәрин һүзнлә башсағлығы веририк.

«МУШТУМ» журналынын әмәкдашлары.
Дашкәнд.

Һамымызын әзизи **ӘВӘЗ САДЫГЫН** аиләсинә вә достларына дәрин кәдәр һиссилә башсағлығы веририк. Истe'дадлы сатирик, яхшы йолдаш «Кирпи»нин мүбариз редакторунун арамыздан кетдийинә инанмаг чәтиндир.

ГРИГОРЯН, ШАУМЯН, ПАЛАНЧИЯН,
ХОЧИК, СТАНБОЛЯН, АРУТЧИЯН.

Ереван, **«ВОЗНИ»**.

«Хорпуштак» журналынын коллективи «Кирпи»нин редактору вә язычы **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вахтсыз вәфаты мүнасибәтилә кәдәрләниб онун аиләсинә башсағлығы верир.

Сәмәд ГӘНИ.
Сталинабад.

ӘВӘЗ САДЫГЫН вәфаты мүнасибәтилә дәриндән кәдәрләнир, мәрһумун аиләсинин дәрдинә шәрик олуруг.

«ҺӘНӘК» журналынын әмәкдашлары.
Уфа.

Азәрбайчан халгынын истe'дадлы язычысы, бачарыглы сатирик вә юмористи, яхшы дост вә йолдашымыз **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вахтсыз вәфаты мүнасибәтилә дәриндән кәдәрләнир, редаксия ишчиләринин вә мәрһумун аиләсинин дәрдинә шәрик олуруг.

«ЧАЯН» редаксиясы.
Казан.

ӘВӘЗ САДЫГЫН вахтсыз вәфаты мүнасибәтилә кәдәрләнир, «Кирпи» журналынын әмәкдашларына вә мәрһумун аиләсинә башсағлығы веририк.

«ТОХМАК» журналынын редактору
ПОММА.
Ашгабад.

«Кирпи» журналынын редаксия һей'әти үзвләри вә әмәкдашлары, журналын редактору, коммунист язычы, сәмими дост вә әзиз йолдаш **ӘВӘЗ САДЫГЫН** вахтсыз вәфатыны дәрин һүзнлә өз охучуларына хәбәр верирләр.

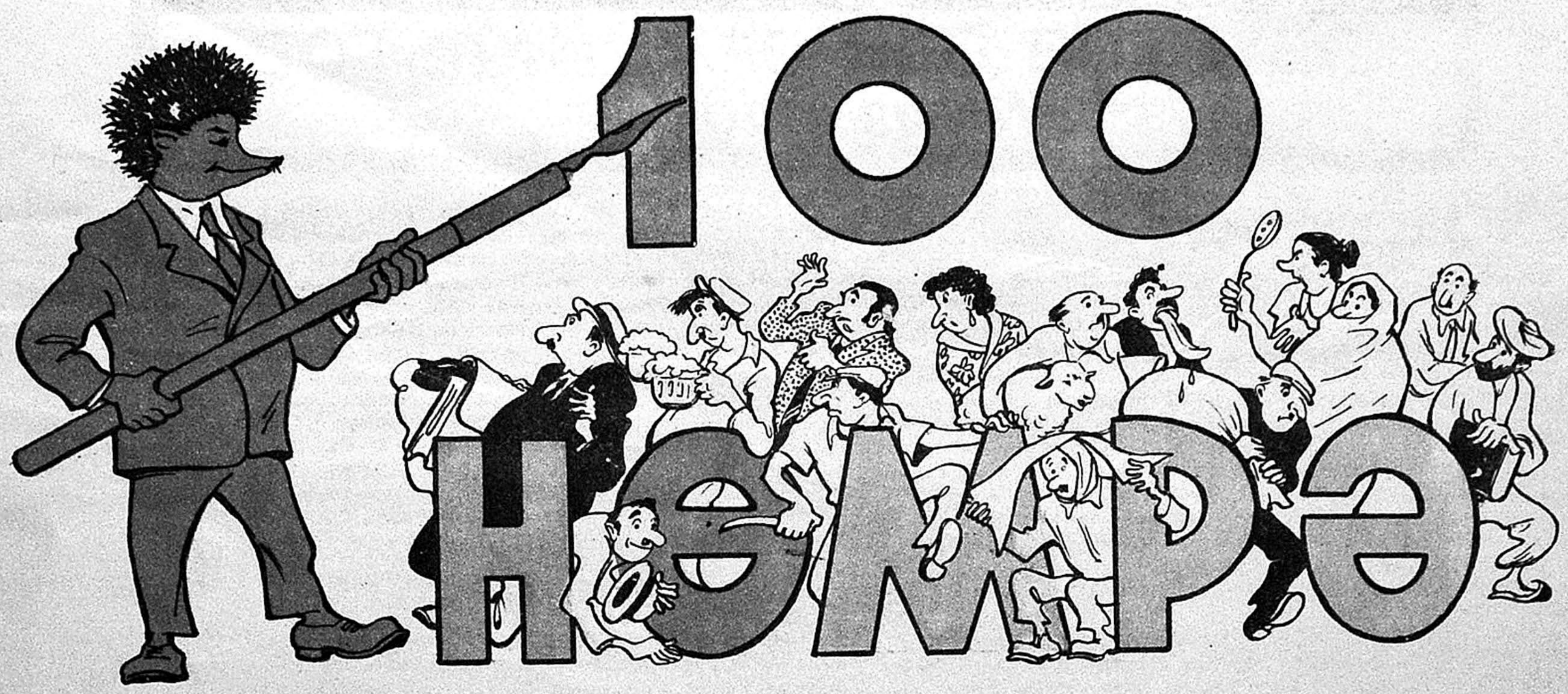

Көзүнүз айдын, көзүмүз айдын! «Кирпи» журналынын йүзүнчү нөмрәси чыхды.

Журналын биринчи нөмрәсинин чыхдығы күн элә бил дүнән иди. Охучулар сәһәр тездән гәзет киоскаларынын габағында ени доғулан журналын нүсхәләрини бир-бирләринин әлиндән алараг дейирдиләр:

— Верин бура көрәк нечә шейдир?

Һәр кәс журналы әлинә алан кими күлүмсәмәйә башлайырды. Журналын үстүндә фәһлә палтары кейинмиш бир Кирпи, яланчы көзлүйүнүн далындан ити көзләрилә охучуларын үзүнә бахырды. Чийниндә гәләми, янында фото-апараты олдуғу һалда, Бакыда, мә'дәнләрин арасында аддымлайырды. Кирпинин әлиндә «Крокодил» журналы варды. Охучулар журналын биринчи вәрәгини чевирән кими, икинчи сәһифәдә Молла Нәсрәддин күләр үзлә онлары гаршылайырды. Журналын баш мәгаләсиндә Кирпи илә Молла Нәсрәддинин көрүшү тәсвир эдилирди. «Крокодил» вә «Молла Нәсрәддин»—ени доғулан журнал өз варлығыны бу ики ада бағлайырды. Бу шәкилләр вә баш мәгалә илә журнал охучулара өзүнү белә танытдырырды:

«Мән Крокодилин йолу илә кедәчәйәм, йә'ни совет сатира журналыям вә Молла Нәсрәддинин ән'әнәләрини давам этдирәчәйәм».

Охучулар Кирпинин Молла әми илә олан сөһбәтини дә хатырлайырлар. Молла дейирди:

— Инди заман башга, һәят башгадыр. Халг азад вә хошбәхтдир. Мән һеч билмирәм ки, сән нәдән язачагсан, кимә күләчәксән? Кими дөйәчәксән?..

Кирпи она чаваб верирди:

— Һеч нараһат олма Молла әми, язмаға сөзүмүз чохдур... Күлмәйә, дөйәчләмәйә, ифша этмәйә о гәдәр адам вар ки... сәнин заманәндәки адамлар артыг йохдурса да, төр-төкүнтүләри илишиб галыб. Аталар дейиб ки: «Мешә чаггалсыз олмаз».—Сонра Кирпи сөһбәтинә давам эдәрәк дейирди:

— Мән бу фикирдәйәм ки, вәзифәсинә яхшы бахмаян назир дә, дөвләт планларыны еринә етирмәйиб көздән әски асан мүдир дә, адамлары сүрүндүрмәйә салан бүрократ да, завод вә фабрикадан пис мал бурахан да, тарлада алағ отларыны тәмизләйән бригадир дә, дөвләт малына, халг малына әйри бахан оғру да, һәр чүр дашбашчы да, нахошлара пис бахан һәким дә, бөйүк мааш алыб кәнчләрә билик вермәйән профессор да, тәмизлийә фикир вермәйән сүпүркәчи дә Кирпинин тиканларыны дадмалыдыр.

Бу сөзләр о заман һәята ени гәдәм гоян көрпә Кирпинин сөзләридир. О замандан дөрд ил ики ай кечмишдир. Кирпи бу мүддәтдә бөйүмүш, халг арасында дейилдийи кими бөйүк оғлан олмушдур. Инди достлар да, дүшмәнләр дә ону яхшы таныйырлар.

Баш мәгаләдә сайылан адамлардан чоху йүзләрчә бүрократ, рүшвәтхор, халг малына әйри көзлә бахан, вәзифәсини яхшы еринә етирмәйән, совет әхлаг гайдаларыны позан, мөвһуматчы, ловға, ялтаг артыг Кирпинин тиканларыны дадмышлар.

«Кирпи» болшевик тәнгиди кими кәскин силаһы әлиндә мөһкәм тутараг шәхсиййәтә бахмадан бу мүддәтдә һәр ердә «мүштәриләрини» ахтарыб тапмышдыр.

«Вәзифәсинә яхшы бахмаян назирдән тутмуш тәмизлийә фикир вермәйән сүпүркәчийә» гәдәр һәр кәси чәсарәтлә тәнгид этмишдир вә кәләчәкдә дә бу чүр һәрәкәт эдәчәкдир.

«Кирпи»дән данышанда онун мүштәриләриндән данышмамаг олмаз. «Кирпи»нин мүштәриләринин биринчи хүсусиййәти, онларын гуйруг әлә вермәмәйә чалышмасыдыр. Онлар пис бир иш тутмагдан утанмырлар, хәянәт эдәндә вичдан әзабы чәкмирләр, амма әмәлләринин үзә чыхмасындан, биабыр олмагдан горхурлар. Һөкумәт малыны ейиб таланан оғру белә «Кирпи»йә дүшәчәйини биләндә фәряд гопарыр:

— Чаным, бу ишин сизә нә дәхли вар?—дейир.—Оғурлуг эләмишәм, гой тутуб иш версинләр, сиз мәни нийә биабыр эдирсиниз?

Белә бир мүштәри айда 700—800 манат мааш алдығы һалда, рүшвәт вә дашбаш пулундан өзүнә әлли мин маната баша кәлән икимәртәбәли эв тикдирир, «ЗИМ» машын алыр, отагларыны баһалы аваданлыгла дөшәйир. Белә адамын оғурлуғу, хәянәти, фырылдагчылығы һәр кәсә мә'лумдур. Инди кәл бу чүр мүштәри һаггында яз О, бүтүн дүняны һай-күйлә долдурур: «Аман гоймайын, намуслу совет вәтәндашына бөһтан атдылар. «Кирпи» мәни биабыр этди»—дейир вә сонра онлар сәсләри кәлдикчә гышгырырлар: «Шаһид, сүбут, сәнәд!». Анчаг һай-күй саларкән өзләри дә билирләр ки, рүшвәти шаһид янында емирләр, аз тапылан маллары амбардан адам янында чыхармырлар. «Кирпи» белә адамларла мөһкәм чәкишмәли олур.

Бу йүз нөмрәнин ичиндә элә бир нөмрә йохдур ки, биз гадын мәсәләсинә тохунмамыш олаг. «Кирпи»нин бу барәдә мүштәриси лап чохдур. Әввәла «Кирпи» орасыны гейд эләйиб ки, гадынларымыз тәсәррүфатда бөйүк рол ойнайырлар, хүсусән кәнд тәсәррүфатында габаг чәркәдә даянырлар вә памбыг уғрунда мүбаризәнин өн сәфләриндә кедирләр. Бә'зи кишиләр чайчы дүканында нәрд ойнаянда вә базарда вейилләнәндә, кабабчы дүканында габырға кабабы еяндә памбыгчы гадынларымыз кетмән вурур, алағ эләйир вә яхуд памбыг йығырлар.

Инди кәл буну бизим бә'зи мүштәриләримизә баша сал. Язанда дамагларына дәйир. Дейирләр ки: «нийә белә эләйирсиниз? Ән «чәтин» иш бизим бойнумуздадыр, сәһәрдән ахшама кими орада-бурада аваланмаг, әли чибиндә кәзмәк асан мәсәләдир бәйәм? Нийә бизи биабыр эләйирсиниз?».

Һәр ил бир арвад алыб-бошаян, өз ушағына алимент вермәкдән гачан, әхлагсызлыгла, позғунлугла мәшғул олан мүштәриләримиз дә вар ки, бизим адымыз чәкиләндә бар-бар бағырырлар:

— «Кирпи» нийә бизим аилә ишләримизә гарышыр! Она нә вар ки, мән арвадымы дөйүрәм, ушағыма пул вермирәм, күндә бир гадынын далынча гачырам?..

Белә адамлара биз үзүмүзү чевириб дейирик:

— Йох, «әзизим», тарлада ишләйәндән сонра эвә кәлиб ушаг сахлаян, авара әринә хөрәк биширән гадынлары, әри тәрәфиндән алдадылан, көмәксиз, алиментсиз бурахылан гадынлары «Кирпи» һәр заман мүдафиә эдир вә эдәчәкдир. Анчаг бу о демәк дейил ки, гадынларын ичиндә бизим мүштәриләримиз йохдур. Нөмрәләримизи бир-бир вәрәгләйин, авара, хулиган ушаг етишдирән аналара, әринин үстүнә һаким кәсилиб онун идарә ишләринә гарышан, әрини элмләр намизәди эләмәкдән өтрү, гонаглыглар дүзәлдән, күндә бир чичәйә гонан кәпәнәкләр кими илдә бир әр дәйишән әхлагсыз, мешшан гадынлара сиз бизим сәһифәләримиздә тез-тез раст кәләрсиниз.

Бизим сәһифәләримиздә даими ери олан айры чүр мүштәриләр дә вар, яланчы алимләрин, «мәнәм-мәнәм» дейәнләрин, үздә бир, далда айры сөз данышанларын, ялтагларын, күтбашларын көзүмүз үстә ерләри олуб, бундан сонра да олачагдыр. Бу йүз нөмрәдә беләләринә элә тиканлар батырмышыг ки, өмүрләринин сонуна гәдәр ядларындан чыхмаячаг. Әлбәттә, бу чүр адамлар бизә лә'нәт охуюрлар, анчаг бу «лә'нәт» бизим үрәйимизә яғ кими яйылыр, чүнки, әкәр бизә гаршы онларда мәһәббәт олсайды, онда һеч зад... Демәли, «Кирпи» өз мәгсәдинә наил олмайыб.

★

Көзүмүз айдын, көзүнүз айдын, әзиз охучулар! «Кирпи» журналынын йүзүнчү нөмрәси чыхды.

Бу йүз нөмрәнин һәр бириндә бизим үрәк чырпынтыларымыз вар. Элә фикир эләмәйин ки, тәсвир этдийимиз мәнфи һадисәләр бизи дүшүндүрмәйиб, кәдәрләндирмәйиб!.. Журналымызын сәһифәләриндә һәр һансы адамын пис әмәлини гейд этмәк үчүн биз нә гәдәр һәйәчан кечирмишик, бу, бизим нә гәдәр үрәк дөйүнтүләримизә сәбәб олуб... Бир адамын һаггында фел'етон язмамышдан габаг биз фактлары нә гәдәр диггәтлә йохламышыг, тәкрар-тәкрар өйрәнмишик, охучулара онун эйбәчәр тәрәфләрини көстәрмәйин нә гәдәр мәс'ул бир иш олдуғуну биз бүтүн дәринлийи илә баша дүшмүшүк. Яздығымыз адам ким олурса-олсун, бизимчин фәрги олмайыб. Горху билмәдән нөгсанлары ачыб көстәрмәк бизим вәзифәмиздир, бу вәзифәни биз еринә етирмишик.

«Кирпи» нөгсансыз дейил, анчаг бу нөгсанлар онунчун тәчрүбә мәктәби олуб, кәләчәкдә бу тәчрүбәйә вә кениш охучу күтләсинин көмәйинә әсасланыб партиянын гаршысында гойдуғу вәзифәләри бөйүк шәрәфлә еринә етирәчәкдир.

ӘВӘЗ САДЫГ

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

ОХУМАҒА КӘЛӘН ОҒЛАНЛАР

ҺҮСЕЙН АББАС ОҒЛУ АХУНДОВ. Мән Норашен районунун Енкичә кәндиндәки орта мәктәбдә мүәллимәм. Бир күн көрдүм ки, мәним тайларым һамысы али тәһсил алыблар. Дедим кәрәк мән дә кедиб али тәһсил алам. Бә'зи ағзы көйчәкләр дедиләр: «Али мәктәбә кирмәк үчүн адама савад лазымдыр». Мән онлары пәрт әләмәдим. Әлими чибимә вуруб Мәшәди Ибадын сөзүнү ядыма салдым: «Чаванлыг олмасын пул олсун вә яхуд, савад олмасын пул олсун». Нә башынызы ағрыдым пулума архайын олуб, Бакыя йола дүшдүм. Мәни йола саланда достларым дәсмалларыны һавада елләдиб дедиләр: «Мүәллим, аллаһ эләсин имтаһанлардан «беш» аласан». Хүласә, кағыз-куғазымы института вериб башладым имтаһана адам һазырлашдырмаға. Ашағыдакы оғланы көрүрсүнүзмү, аллаһ онун эвини йыхсын. Ловғаланыб дөшүнү верди габаға ки, сәнин әвәзинә мән имтаһан верәрәм, мән дә инандым, сөвдалашдыг, беһини дә вердим, демә бу да кәмсавад имиш. Бир дәнә көк «ики» алыб сую сүзүлә-сүзүлә кәлди үстүмә.

ӘЛИ СӘФӘР ОҒЛУ ГАСЫМОВ. Тавус районунун Ашағыайыблы кәндиндә анадан олмушам. Бу ил орта мәктәби гуртаран кими өзүмү чәмләшдириб Бакыя, али тәһсил алмаға кәлдим. Йолдашларымыз отуруб имтаһанлара һазырлашанда мән дә фикирләширдим ки, «бешкүнлүк дүняда өзүмү нийә әзиййәтә салым? Әвәзимә бир адам тутарам отурар һазырлашар, кедәр имтаһан верәр, «беш» алар, тай-туш янында, ғоһум-әграба янында мәним дә башым уча олар». Бу бешинчи шәкилдәки оғланы мәнә нишан вердиләр. Дедиләр сәнин әвәзинә бүлбүл кими чаваб верәчәк. Залым оғлу фырылдагчынын лап башчысы имиш. Имтаһан да верә билмәди, кәләйин үстү ачыланда пәнчәрәдән гачды. Йолдашларыма дедим ки, ай эвинизи аллаһ йыхсын, бир адам тапанда бахмазлар ки, савады вар, я йох? Мәнә тапдығыныз адам кәмсавад чыхды, о да гойду гачды.

Мән сизә нә адымы дейәчәйәм, нә дә фамилиямы. Чүнки адым, фамилиям һәр күн дәйишир. Бир күн Пәпишгулу Мәмишгулу оғлу олурам, онун сәһәриси күнү имтаһан вәрәгәсинә баханда көрүрләр ки, дөнүб олмушам Гурбанәли Мәрданәли оғлу. Лазым кәләндә бығымы гырхдырырам, бә'зән дә башымы үлкүчләтдирирәм ки, танымасынлар. Аллаһ бәрәкәт версин али мәктәбә дахил олмаг истәйән савадсызлара... Онлар мәним үчүн яхшы кәлир мәнбәидирләр. Әввәл өзүмү онлара охшадырам, сонра имтаһан вәрәгәләринә өз шәклими япышдырырам. Бирдән көрүрсән ки, тамамилә дөнүб олурам Норашендән кәлән Һүсейн Аббас оғлу Ахундов. Института кирмәк истәйән өзү кедиб ресторанда пивә вурур, мән дә онун әвәзинә тәр төкә-төкә имтаһан верирәм.

Өлмүшдүр кечәл ки, бир бүкүм һалваны да ейә билмәйә. Белә фырылдаглардан мән чох чыхмышам. Бирчә бунлара бахын, милисионер Достәлиеви чағырыблар ки, мәни тутдурсунлар. Ай тутду һа!.. Әввәла мән нә чинайәт әләмишәм? Тавусдан охумаға кәлән Әли Гасымов адлы бириси мәнә янашды ки, сәнае институтуна кирмәк, мүһәндис олмаг истәйирәм. Бәлкә онун әвәзинә мән имтаһан верәм. О да мәним хәчаләтимдән чыхар, дедим баш үстә. Инсанпәрвәрлик әләдим, кәләйим баш тутмады, шәклимә бахыб мәни таныдылар. Танысынлар да, бурада һеч кәсин шәстинә тохунан бир шей йохдур. О ки, галды пәнчәрәдән тулланыб гачмағым, онун дә тәгсири өзләриндәдир. Достәлиев нә милисионердир ки, онун габағындан гача билмәйәм?..

РӘШИД ҺҮСЕЙН ОҒЛУ ФӘРӘЧОВ. Мән дә норашенлийәм. Әрәбенкичә кәндиндән. Һәмерлим Һүсейн Ахундов кими мәним дә охумаға чох һәвәсим вар. Анчаг савад барәдә бир балача үзүм гарадыр. Әслиндә бир о гәдәр дә гара дейил. Һансы дәрси дейирсиниз имтаһан версәм, һеч олмазса «ики» аларам. Анчаг мәним чалышдығым одур ки, «беш» алым. Пис адама нә дейим, билмирәм һарадан са бир кәмсавада раст кәлдим, беһләшдик, кетди мәним әвәзимә имтаһана, бир дә көрдим «чох пис» гиймәт алыб кәлир. Елә «чох писи» өзүм дә алардым.

Әризә язмышам, охуюм, көрүн сизин фикриниз нечәдир?

«Азәрбайчан сәнае институтуна.

Рәфаил Суренович Екизаров тәрәфиндән әризә.

Бунунла языб сизә мә'лум эдирәм ки, ишә кетдийим үчүн имтаһана кәлә билмәдим, мәним бир достум вар, адыны демәк истәмирәм, яхшы оғланлардан биридир, кедиб мәним әвәзимә имтаһан вериб, сағ олсун «яхшы» гиймәт алыб. Инди ону мәним һесабыма язмаг истәмирләр, дейирләр бунун сәнә дәхли йохдур. Нечә йохдур? Дост дейилик, я онун билийи, я мәним. Нә фәрги вар. Она көрә хаһиш эдирәм мәни института гәбул эдәсиниз. Мүһәндис олмаға һәвәсим вар».

Рәссам З. КӘРИМБӘЙЛИ

—Мән ямаг салмагдан йорулдум, сән кабинетдә отурмагдан йорулмадын...

Бизим мәктәб

Дүзү бизим бу мәктәбин
Өзкә чүрә чәлалы вар.
Әзәл күндән бинасы йох,
Чох дәрди, чох мәлалы вар.

Бири кәлиб чәкди план,
Сатды бизә чохлу ялан.
Сонра деди, бир аз даян,
Бу ишин бир завалы вар.

Эв йийәси чохдан бәри
Дейир: «эви гайтар кери!..»
Сәпәләниб синифләри, —
Һәр ердә филиалы вар.

Сөз верирләр дөнә-дөнә.
Бина тикилмәйир енә.
Бәс бу нә вахт дүшәр йөнә? —
Шакирдләрин суалы вар!

Һ. МӘММӘДОВ.

Мәрәзә району, Әрәбшалбаш кәндиндәки еддииллик мәктәбин дил-әдәбийят мүәллими.

Дәрзийә дедиләр ки, көч, ийнәсини тахды яхасына.

Лачындакы колхоз базары да дөнүб дәрзийә. Дейәндә көч, о саат көчүр. Өртүйү йох, будкасы йох, бир чек китабчасыдыр, бир дә мүдири.

Базарын мүдири Әйюб Абдуллаев колхозчулардан үчгат алдығы базар һаггыны көһнәериндә алмасын, тәзәериндә алсын, фәрги йохдур.

...Лачынлылар бир илдә базарын ерини үчдөрд дәфә дәйишмәсинин чанлы шаһидидирләр. Эвдар гадынлар базара кетмәмишдән әввәл бир-бириндән сорушурлар:

— Ай филанкәс, сән биләрсән, бу күн базар һарада олачаг?

— Мән дә сәнин кими, ай гыз!.. Дүнәнә гәдәр нефт базасынын янында иди...

— Дүнән нефт базасынын янында иди,—дейә үчүнчү гадын сөзә гарышыр.—Бу күн мәркәзә көчүб.

Бәли, инди базар мәркәзи күчәнин башындадыр. Кефин истәдийи гәдәр тоз-торпаг да өз ериндә. Базарын мүдири дейир ки, «бурада ла мүвәггәтийик, мүнасиб ер тапан кими көчәчәйик...».

Рәссам НӘЧӘФГУЛУ

Бир чох хүсуси инәк сахлаянлар малларына чөрәк едирдирләр.

—Даһа мәнә нийә әйри-әйри бахырсан, сәнинлә өзүмә фәрг гоймурам: Өзүм нә ейирәмсә, сәнә дә ондан верирәм.

Дейирәм ки, чаным сағ,
Кейфим көк, дамағым чағ,
Кәлмишәм белә фикрә:
Нә вардырса вар анчаг
Араг бутулкасында.

Бу залимдә дәм дә вар,
Дост да вар, һәмдәм дә вар.
Ярым литрлик һаггы—
Севинч дә вар, гәм дә вар
Араг бутулкасында.

Гәлб ону яр тутубдур,
Лап һаггы вар тутубдур.
Див чаны тәк мәним дә
Чаным гәрар тутубдур
Араг бутулкасында.

Нә дәрдим, нә гәмим вар:
Ишләдийим ер—амбар.
Чатышмаян маллары,
Дейим һардадыр достлар?
Араг бутулкасында.

Бир күн ичмәсәм инан,
Ағры гопур башымдан.
Чаным нә иш, нә гуллуг
Тапын мәни һәр заман
Араг бутулкасында.

Бу мәндә бир шүардыр:
«Киши ичмәсин? Ардыр!»
Тәк шейи чүт көстәрән—
Гәрибә гүввә вардыр
Араг бутулкасында.

Кәл, гейдинә галдығым,
Күндә яда салдығым.
Әһли-һал билир нә вар
Гадасыны алдығым
Араг бутулкасында.

Амма дадаш батарсан,
Олуб сал даш батарсан.
Бир айыл, белә кетсә
Яваш-яваш батарсан
Араг бутулкасында.

Һүсейн ҺҮСЕЙНОВ.

Москва.

АТАЛАР ДЕМИШКӘН...

«ЧӨРӘЙИ ВЕР ЧӨРӘКЧИЙӘ...»

Мүштәриләр Газах шәһәриндәки чөрәк заводунун директору Маһмуд Вәкиловдан сорушурлар ки:

— Ай Маһмуд дайы, өзүн дүня көрмүш адамсан, заводда да ерин мөһкәмдир, хәтринә дәйән йохдур, башачан олсун... Амма папағыны гой габағына, вичданыны да гой папағынын бөйрүнә вә инсаф илә де, нийә бир һәфтәдир биширдийин чөрәкләрин дузу йохдур, өзләри дә һеч әмәлли-башлы бишмир. Сыхырсан сую дамыр...

Маһмуд дайы гымышыб белә демишдир:

— Валлаһ билмирәм сизә нә чаваб верим ки, разы галасыныз. Кечән һәфтә яныма кәлиб шикайәт этдиниз ки, чөрәйи дәниз сую илә биширибсиниз, нәдир? Шорлуғундан ағыза алмаг олмур. Бир дәстә дә кәлиб деди ки, чөрәйи печдә чох сахлайыб яндырырсыныз. Мән дә ишчиләрә тапшырмышам ки, кечән һәфтәнин ачығыны чамаатдан чыхмаг үчүн бу дәфә чөрәйә дуз гатмайыб алабишмиш этсинләр.

(Бәһ-бәһ... аталар яхшы дейибләр ки: «Чөрәйи вер чөрәкчийә, бирини дә үстәлик»).

«ДОЛАМАДАН ДОЙДАГ УЧДУ...»

(Н а ғ ы л)

Бири вар иди, бири йох иди, Шамхор районунун Дәлләрчәйир кәндиндә бир колхоз, бу колхозун да мал-гоюн вә гушчулуг фермасы варды. Айлар доланды, күнләр кечди, доламадан бир дойдаг учду. Ферманын бир кәли һүркүйә дүшдү, кетди кирди тәсәррүфат бригадири Бәбир Гурбановун һәйәтинә. Сонрадан кәлин изи итди, әһвалат да битди... Енә бир күн доламадан дойдаг учду вә бу дәфә беш гоюн һүркүйә дүшдү. Һара кетмәсиндән бирчә ферма мүдири Ислам Һүсейновун хәбәри олду... Ара союду. Яр-яра говушду. Гоюн әһвалаты гуюнун дибинә дүшдү... Һәфтә тамам олан күнүн сәһәри енә дә доламадан дойдаг учду. Бу дәфә тоюг фермасына һуй дүшдү вә колхоз рәһбәрләри хәбәр тутунчан бахыб көрдүләр ки, дойдаг учанда 158 баш тоюғу да далынча апарыб төкүб ферма мүдири Мухтар Гасымовун һәйәт-бачасына. Колхоз сәдри див юхусуна кетмәкдә олсун, сизә кимдән дейәк... Нә дейәк? Арпадан, буғдадан, шелухадан... Ярым тон буғда, 700 килограм шелуха, 120 килограм арпа вә бир хейли дә башга гүввәтли ем яғлы әппәйә дөнүб ферма мүдирләри Рәһимин, Исламын вә Мухтарын завалына кәлди.

Колхозчулар бу ишдән дуюг дүшдүләр. Колхоз сәдринә дедиләр ки, нә ятмысан, колхоз малы тарач олур... Колхоз сәдри деди: колхозун һагг-һесабына мүһасибимиз Мәһәррәм Аббасов чавабдеһдир. Колхозчулар Мәһәррәмин янына әрзи-һала кетдиләр. Дедиләр, ай Мәһәррәм, итән гоюна, мала, гуша әлач элә! Мәһәррәм деди:—һәлә бу ишләрлә мәшғул олмаға вахтым йохдур. Өзүмә тәзә эв тикдирирәм...

Нағыл һәлә гуртармайыб. Нә вахт ки, Мәһәррәм эв тикдириб гуртарды, отуруб һесаба-китаба бахар, әйәр-әскийи тапар, Исламы, Мухтары, Рәһими, Бәбири чағырар мәһшәр аяғына. Онлардан ейиб-ашырдыгларыны, кизләйиб яшырдыгларыны, алыб-сатдыгларыны, сатыб-алдыгларыны, эдиб-этмәдикләрини, этмәйиб-этдикләрини кечирәр колхозун һесабына, онда да бу нағыл гуртарар.

ГИЙМƏТ ВƏ ƏМƏК ҺАГГЫ АРАСЫНДА ЯРЫШ:

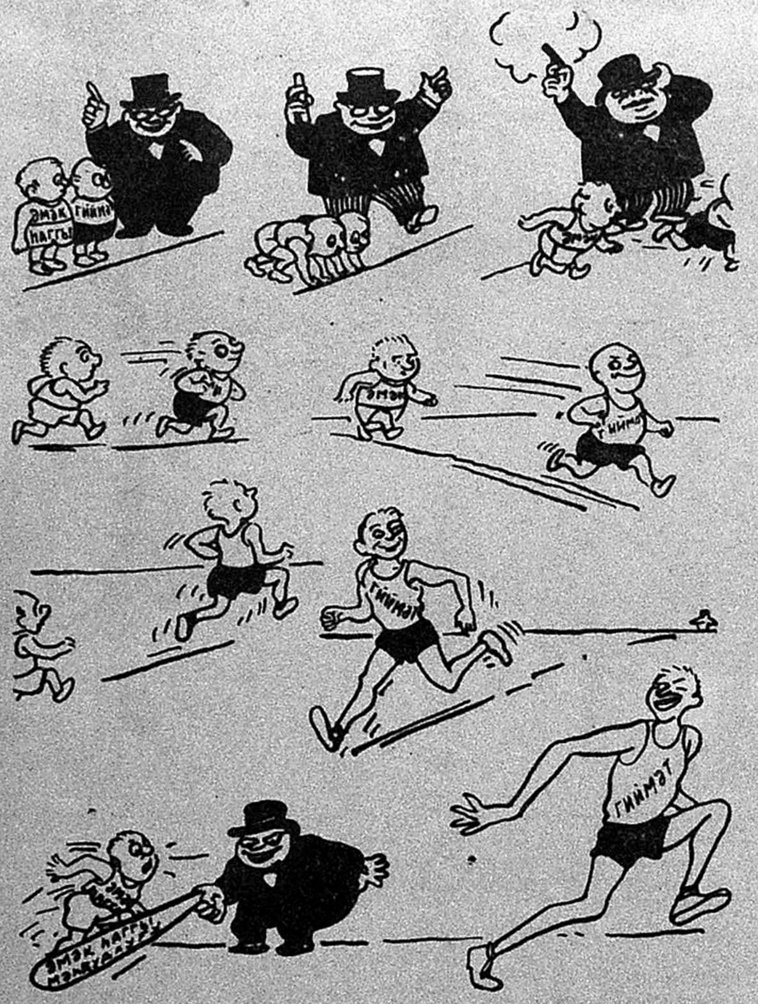

Рəсм Данимарка рəссамы ХЕЛУФ БИДСТРУПУНДУР

МҮСАҺИБƏ

(Чəнуб-Шəрги Асиянын бир шəһəриндə).

— Табағын чөрəксиз олмасын, ай Əһмəд, чохдандыр сəни көрмүрдүм. Бəс бу əлиндəки нəдир? Тавус гушунун ганады кими парпар парылдайыр. Дейəсəн дамағын да чағдыр, енə нə олуб?

— Аллаһ чирағыны сөндүрмəсин Сəид, чохдандыр сəни көрмүрəм... Һə, бу əлимдəки Америка журналыдыр. Ады да «Юнайтед Стейтс энс энд Уорлд рипорт»дур. Яхшы журналдыр, һə?..

— Кағызы чох яхшыдыр, амма ады чох узундур, ачы бағырсаг кими дартдыгча узаныр. Яхшы, де көрүм дамағын нийə чағдыр? Йолла кедə-кедə һырылдайырсан!..

— Билирсəнми ай Сəид, журналы охуюрдум. Таиландын баш назири фелдмаршал Пибунсонграмын «Гырмызыларын Асияда нөвбəти əмəллəри» адлы мүсаһибəси дəрч олунмушдур. Өзүмү сахлая билмəдим, күлмəк мəни тутур.

— Даян, даян Əһмəд, əввəл мəни баша сал көрүм мүсаһибə нə олан шейдир? Билирсəн ки, мəн авам адамам, башым белə-белə ишлəрдəн чыхмыр.

— Мүсаһибə, йə'ни сөһбəт. Мəсəлəн, мəн һəмишə сəнə суал версəм, сəн дə мəнə чаваб версəн, демəли, сəн мəнимлə мүсаһибə эдирсəн.

— Һə, ядыма дүшдү, полис идарəсиндə мəндəн хəбəр алырдылар ки, партизанлар һарада кизлəниб? Демəли, мəн онларла мүсаһибə эдирдим.

— Йох. Сөһбəтин һансы вəзиййəтдə эдилмəси дə шəртдир.

— Бизим сөһбəтимиз белə бу вəзийyəтдə кечди, мəндəн нə сорушдуларса, чаваб вермəдим, сонра да ики һəфтə ағзымын-бурнумун ганы даянмады.

— Буна мүсаһибə демəзлəр, буна көтəк васитəсилə истинтаг дейəрлəр. Амма фелдмаршал һəгигəтəн мүсаһибə этмишдир.

— Яхшы, гой сəн дейəн олсун. Бəс онун мүсаһибəсиндə күлмəли нə вар ахы?

— Гулаг ас охуюм:

«Суал: сиз коммунист Чини илə дипломатик əлагə сахлайырсынызмы?».

Чабав: йох. Биз бу фикирдəйик ки, Чин вə Формозада һакимиййəт анчаг Чан Кай-шинин əлиндə олмалыдыр.»

— Яхшы, бурда күлмəли нə вар ки? Əксинə, ағламаг лазымдыр ки, адамларын башында белə-белə бош фикирлəр юва салмышдыр.

— Мəн исə башга шей фикирлəширəм. Дейирəм инди Чан Кайши бу сəтрлəри охуянда өзүнү яман дартыр һа, дəрисинə сығмыр.

— Һə, баша дүшүрəм: «һакимиййəт онун əлиндə олмалыдыр...». Амма мəн эшитмишəм ки, Чан Кай-шинин əлиндə һеч бир һакимиййəт йохдур, о, өз башыны кирлəйир.

— Йох, Сəид, Чан Кай-шинин өзүнү дə кимсə идарə эдир.

— Бəс онда фелдмаршала нə дүшүбдүр ки, белə данышыр?

— Көрүнүр, фелдмаршалын өзүнү дə башга адам идарə эдир:

— Сəн дə мəни бу гоча вахтымда доламысан... Демəк, белə чыхыр ки, Чан Кай-шини идарə эдəнлə фелдмаршалы идарə эдəн арасында əлагə вардыр?

— Əһсəн, мəрһəба Сəид, дүз тапмысан.

— Бəлкə сəн белə дейирсəн ки, фелдмаршалла Чан Кай-шини идарə эдəн элə эйни адамдыр?

— Бəли, онларын һəр икисинин үзəриндə эйни сияси сима ағалыг эдир.

— Йохса сəн Асия халгларыны өз һакимиййəти алтына алмаг истəйəн сияси адама ишарə элəйирсəн?

— Иши бир аз дəриндəн гурдалаянда белə чыхыр, ай Сəид...

— Амма Əһмəд өз арамыздыр, мəн сəнинлə пис мүсаһибə этмəдим һа!

— Бəс сəн нечə? Бу мүсаһибəдəн бир мəтлəб һасил элəдин, я йох?

— Нə дедин? Инди дə сəн мəнимлə мүсаһибə этмəк истəйирсəн? Одур эй, мəним алты яшлы нəвəми көрүрсəнми, пишиклə ойнайыр. Сəн дейəн мəтлəби о да баша дүшүр!

А. ВИХРЕВ.

ƏЛ ИЛƏ ƏЛИН ФƏРГИ ВАР

Һонконгда тиряк вə башга дəрманлар истеһсал эдəн «Баттерфилд вə компаниясы» фирмасынын саһиби мистер Баттерфилдин көнлү ачылмырды. Ону ялныз фирманын вəзиййəти дейил, инкилис тачирлəринин Узаг Шəргдəки вəзиййəти дүшүндүрүрдү. Һейһат, кечмиш яхшы күнлəрдəн һеч бир əсəр галмамышды. О заман əкəр Баттерфилд илтифат эдиб «сары» иргдəн олан адамларла данышмаг истəсəйди, онлар мистерин гаршысында беллəрини икигат əйирдилəр. Инди исə банкда чари һесабдакы пуллар нə гəдəр азалмышды! Мистер Баттерфилд нəйин дəрдини даһа артыг чəкдийини өзү дə билмирди.

— Ли—дейə, о янында даянан чинлийə мүрачиəт этди.—Инкилис —Чин əлагəлəри мəнчə чох пислəшмишдир, сəн бу барəдə нə фикирдəсəн?

Ли Юн-лай онун фикрини тəсдиг этди:

— Бəли, дүздүр.

Мистер Баттерфилд:

— Бу һал Бөйүк Британияя чох ағыр тə'сир эдир.

— Чинə дə тə'сир эдир,—дейə, Ли Юн-лай да өз тəəссүфүнү билдирди.

— Демəк, сиз авропалылары севмирсиниз?

— Яхшы авропалылары севирик.

Мистер Баттерфилд дəриндəн аһ чəкди. Кечмишдə белə сөз эшитсəйди о, əлини гамчыя атарды.

— Мəн эшитмишəм ки, сизин Берлинлə əлагəниз яхшыдыр.

— Дүздүр. Алманлар бизə достлуг əли узатмышлар, биз дə өз əллəримизи онлара узатмышыг. Биз достуг.

Мистер Баттерфилд яна-яна деди:

— Биз инкилислəр даһа чохдан, йүз ил бундан габаг сизə əлимизи узатмышыг.

Бу сөзлəри дейəркəн мистерин ядына тиряк мүһарибəси дүшдү, о, анчаг бу барəдə сусмағы даһа мəслəһəт билди.

Ли Юн-лай күлүмсəйəрəк:

— Биз бу əли көрмəдик,—деди.

— Нə үчүн?—Мистер Баттерфилд тəəччүблə сорушду.

Ли Юн-лай чидди сурəтдə чаваб верди:

— Чүнки сиз əлинизи бизим чибимизə салмышдыныз.

Эрих ХАНКО.

(Алман сатирик журналындан).

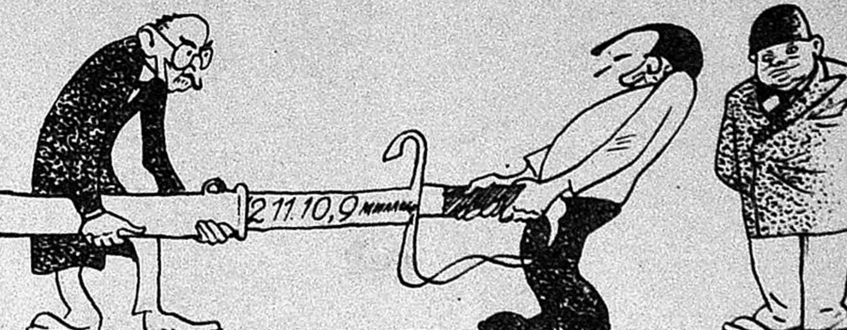

Гəрби Алманияда верки вермəкдəн чана кəлмиш адам сорушур:

—Бунун ахыры көрүнəчəк я йох?

Бонн назирлəри исə əһалини мəчбур эдирлəр ки, һəрби хəрчлəрин символу олан гылынчы чəкиб гынындан чыхарсын.

Рəсм, Гəрби Алманиянын „Симплициссимус" журналынын рəссамы КЙОЛЕРИНДИР

Гызым

Ай маманын күл баласы,
Мәним гәшәнк, матан гызым.
Сәһәр тездән оятмасам,
Ахшамачан ятан гызым.

Модаларын кәлмир сая,
Чохалдырсан айдан-ая.
Һәр күн мәчлисләрә, тоя
Һамыдан тез чатан гызым.

Мәктәбә кетмәйән заман
«Хәстәйәм—эйләйиб аман —
Һәким чағыр, тез мамачан»
Дейиб, ялан сатан гызым.

Кирәндә һәр имтаһана,
Языг киши кәлир чана.
Гачмагдан оян-буяна,
Шил-күт олур атан, гызым.

Иш дүшәндә өз өһдәнә,
«Ики» гисмәт олур сәнә.
«Мама бәхтим дөндү енә»
— Дейиб гәмә батан гызым.

Рүф'әт ӘҺМӘДЗАДӘ.

Рәссам Р. МЕҺДИЕВ

—Сәндән өтрү чаван өмрүмү чүрүтмәйәчәйәм ки, бир ил яшадыг бәсдир!..

ӘСАБӘЛИ ВӘ ОНУН ӘСАБӘЛӘРИ...

Евлахда кәзирдим. Бирдән мәни дөврәйә алыб ербәердән сорушдулар:

— Гардаш, дейәсән Әсабәлинин әсабәләриндәнсән?

— Йох, Әсабәли кимдир?

— Бәс Әсабәлини танымырсанса, әйниндәки ағ палтары кимдән алмысан?

Мән онлары баша салдым ки, ағ палтары Бакыдан алмышам. Онлар да мәни баша салдылар ки, Әсабәли әһвалаты нә әһвалатдыр.

Әсабәли Евлахда сәнае маллары мағазасынын мудиридир. Мағазая тез-тез парусин вә башга яхшы парчалар кәлир. Әсабәли фүрсәти фөвтә вермәйиб о саат әсабәләрини башына йығыр вә дал гапыдан бу парчалары хырыд эләйир. Дүкан ачылан кими мүштәриләр ичәри кирәндә, Әсабәли ширин дилини ишә салыб:

— Хош кәлибсиниз, беш кәлибсиниз, амма мал бешчә дәгигәдир ки, сатылыб гуртарды.

Элә бу заман Әсабәлинин әсабәләри дә, бир саат бундан габаг дал гапыдан чыхардыглары парчаны элләриндә тутуб мүштәриләрә дил төкүрләр:

— Яхшы парусин вар һа!..

— Яхшы парча вар һа!..

...Нә исә, Әсабәли дә яхшы күнләр кечирир, онун әсабәләри дә... Евлах район тичарәт тәшкилатларынын көзүндән ираг. Кишиләрин исти ашына союг су гатсалар яхшы олмаз.

Т. ЧИНКИЗ.

Рәссам И. АХУНДОВ

—Гыпгырмызы ган кими...

БУТУЛКАДАКЫ НӘДИР?

Язын исти күнләринин бириндә йол кәнары илә кедән үч нәфәр шәхс ичәриси мае долу, ағзы бағлы бир бутулка тапдылар.

— Көрәсән бу нәдир?—дейә, онлардан бириси йолдашларындан хәбәр аланда, бутулканы диггәтлә көздән кечирән о бириси:

— Бу кәнәкәрчәк яғыдыр—деди.

Үчүнчү шәхс э'тираз этди.

— Хейр, кәнәкәрчәк яғы гырмызы олмаз. Бу йәгин ки, чахырдыр.

— Чахыр дуру олар. Бу я машын яғыдыр, я да ки, киселдир.

— Кисели бутулкая төкмәзләр —дейиб, башгасы э'тираз эдәрәк бутулканы ачыб ичәрисиндәкинин дадына бахмағы мәсләһәт көрдү.

Бутулканы ачдылар. Ийләдиләр, додагларыны бүздүләр. Маедән бир гәдәр «бу киселдир» дейәнин овчуна төкдүләр. О дили илә маенин дадына бахыб:

— Йох, кисел дейилдир, кисел ширин олар. Бу гычгырмыш хәмир дады верир.

Башга бириси бармағыны маеә батырыб ағзына вурду вә үз-көзүнү гымышдырыб деди:

— Бу сиркәйә охшайыр.

— Йох, сиркә турш олар. Бу дәрмандыр.

— Дәрман олса иди, ачы оларды. Бу олса-олса...

Онлар хейли мүбаһисә эдәндән сонра, йол илә кедән бир нәфәр гадыны янларына дә'вәт эдиб ондан тәвәгги этдиләр ки:

— Бачы, сән ол мүнсиф, мүбаһисәмизи һәлл элә. Диггәтлә йохла вә де көрәк бу бутулкадакы нәдир? Бизим мәрчимиз вар.

Гадын бутулканы әлинә алыб чалхалаяндан сонра бәркдән күлүб деди:

— Бу нә кәнәкәрчәк яғыдыр, нә чахырдыр, нә киселдир, нә дә сиркә. Бу лимонаддыр.

— Ола билмәз,—дейиб һәр үчү э'тираз эдәндә, гадын дедийи сөзүн үстүндә дурду:

— Демишәм ки, демишәм. Бу лимонаддыр, вәссалам!..

— Сүбут эдә биләрсәнми?—дейиб мүбаһисә эдәнләрин һәр үчү тә'кид элә ди.

Гадын — баш устә — дейәрәк, арамла данышмаға башлады:

— Бу лимонаддыр. Ким исә алыб, дадына бахыб, бәйәнмәйиб, туллайыб йолун гырағына. Өзү дә Бәрдә ичтиман-нашә трестинин лимонад заводунда һазырланыб. Сую буланлыгдыр, газы да йохдур. Бузу олмадығы үчүн күнортая галанда гычгырыр. Сепаратор көһнә олдуғу үчүн лимонадын дады-тамы дәйишиб, ширнисинин аз олмағынын вә бир күн галанда мәтләшмәйинин сиррини дә анчаг буну гайыранлар билир.

— Бәс сиз бунлары һардан билирсиниз?

— Бый, мән билмәмиш ким биләчәк? Мән өзүм о лимонад заводунун устасы Мәнсумә Һүсейноваям. Өз малымы танымырам, нәдир?

Ч. АСЛАН ОҒЛУ.

Редактор — *Әвәз Садыг* Редаксия һей'әти: *М. Абдуллаев, И. Ахундов, С. Гәдирзадә, К. Казымзадә, С. Мәликов, Г. Мәммәдли, И. Нәчәфгулу, М. Раһим, С. Рәһман, С. Рүстәм.*

„Коммунист“ гәзетинин нәшри. Редаксиянын адреси: Бакы, Коммунист күчәси. 11|13, 4-чү гапы, 2-чи мәртәбә. Тел. 2-67-17. Абунә гиймәти: айлығы 3 манат.

ФГ 05582 Сифариш № 522, Тиражы 40.000. Кағыз форматы 70×105 Чапа имзаланмыш 12/IX-56.

Азәрбайчан ССР Мәдәниййәт Назирлийинин 26 комиссар адына мәтбәәси, Бакы, Әли Байрамов күчәси, № 3.

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası
1924

Мусигиси: Эмин Маһмудовун
Сөзләри: Һүсейн Һүсейновундур

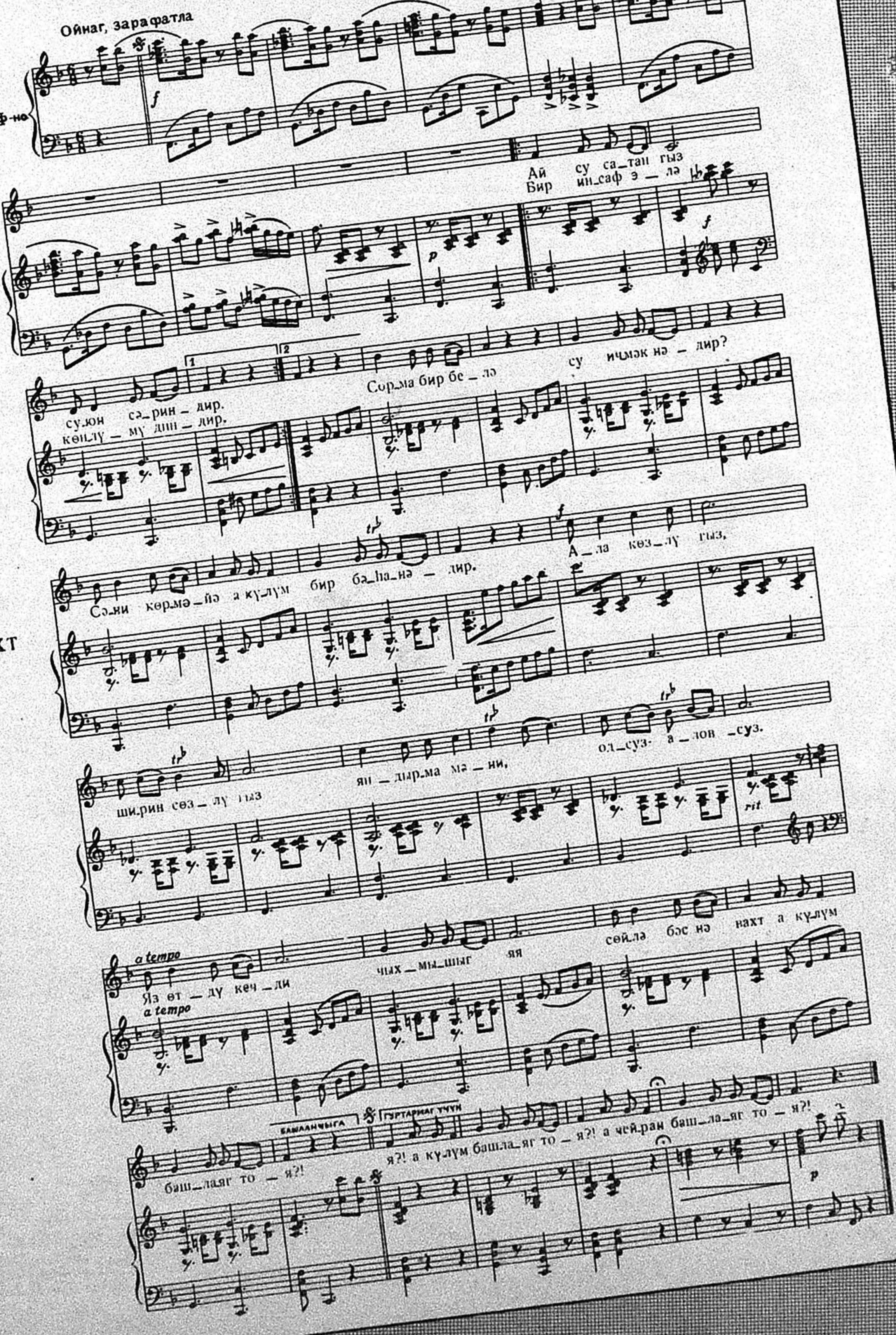

Ай су сатан гыз
Суюн сәриндир.
Бир инсаф элә
Көнлүмү диндир.

Сорма бир белә
Су ичмәк нәдир?
Сәни көрмәйә
Бир бәһанәдир.

Нәгәрат:
Ала көзлү гыз,
Ширин сөзлү гыз
Яндырма мәни,
Одсуз-аловсуз.

Яз өтдү кечди
Чыхмышыг яя
Сөйлә бәс нә вахт
Башлаяг тоя?!

О күл чәмалын,
Сәһәрдән көзәл
Салыб хәлвәтә
Сән һәрдән көзәл.

Сорма бир белә
Су ичмәк нәдир,
Сәни көрмәйә
Бир бәһанәдир.

Нәгәрат: